

սուս, որ երկու կողմերն էլ անջատուելով՝ սկսեցին առանձին նիստեր ունենալ: Դրանց փոխադարձ մերկացումներից պարզուեց, որ միսս Ստոնի առեւանգումը *) կատարուել է Բօրիս Սարաֆովի որոշմամբ, իսկ ստացուած փրկանքը գործադրուել է յեղափոխական շարժման վրայ: Այդ ներքին պառակտումները այնուամենայնիւ չեն խանգարում յեղափոխական զինուած հրոսակներ կազմելուն Մակեդոնիայում, ուր այժմ 11 այգպիսի խմբեր են գործում և յաճախ արիւնալի ընդհարումներ ունենում օսմանեան զօրքի հետ: Մի անգամ արդէն արթնայել է աղատութեան ոգին դարերի ընթացքում տանջուած մակեդոնացիների մէջ և, հաեւապէս, ինչ և լինի պէտք է վաղ ուշ մակեդոնական հարցը ստանայ իր արդար լուծումը: Եթէ Թիւրքիան չուզենայ իրատուել իր մօտիկ անցեալից, եթէ նա չօգտուի Եւրոպայի այդչափ զիջող և բարեկամական վերաբերմունքից, որ հասնում է զարհուրելի երեսպաշտութեան, աւելի վատ նրա համար, որովհետեւ ի չար գործ դնել մարդկային համբերութիւնը նրան միշտ չի աջողի: Ի՞նչ կարող է աւելի արդարացի լինել քան աշխատուոր խաղաղ ազգաբնակութեան պահանջը, վայելել գոյքի, պատուի և կեանքի ապահովութիւն: Իսկ այդ չի տալիս իր հրպատակներին սուլթանի բեփմը:

Լ. Ս:

Օգոստոսի 26.

Պ Օ Լ Ս Ի Թ Ե Ր Թ Ե Ր Ի Յ

Այտնեան Աբբահօր մահուան առթիւ մասնաւորաբար հետաքրքրական է գիտնալ թէ ինչպէս կը կատարուի Վիեննայի Միութեան միաբանութեան Աբբահօր ընտրութիւնը: Այդ մասին, արժանահաւատ աղբիւրէ քաղած ենք հետեւեալ տեղեկութիւնները՝ որոնք բաւական յստակ գաղափար մը կրնան կազմել տալ ընտրութեան նկատմամբ: Ինչպէս յայտնի է, որչափ ատեն որ Աբբահայր մը ողջ է, նոր Աբբահօր ընտրութիւն չի կրնար կատարուիլ, այլ փոխ վանահայր մը կը կարգուի, եւ իր պաշտօնը վարելու անկարող Աբբահայրը դործ է կը քաշուի՝ «Պատուակալ Աբբահայր» տիտղոսով: Երբոր Աբբահայրը մեռնի, որոշ օր մը ի նիստ կը գումարուի ընտրողական ժողովը՝ որուն կը մասնակցին երբեմն 17 և երբեմն ալ մինչեւ 20 ընտրողներ, հետեւեալ կերպով.— Միաբանութեան չորս «առաջիկայ» անդամները, Հոռմի Գործակալը, վանատանց մեծաւորները (3 հոգի), միաբանութենէն չորս նշանաւոր անդամներ՝ զորս կ'ընտրեն «առաջի-

*) «Մուրճ», 1901 թ., № 10:

կառները, եւ որոնց թիւը ըստ պարագային կրնայ բարձրանալ, ու վանական պատուիրակներ՝ երեք հոգի վիեննայէն, մէկ հոգի Պօլսէն, եւ մէկ հոգի ալ իդմիրէն: Ընտրողական ժողովը գումարուելուն պէս աղօթք մը կը կարգացուի, ուրկէ վերջ ժողովը կը ձևոնարկէ երեք քննիչներու ընտրութեան: Այդ երեք քննիչները ընդհանուր հսկողութեան իրաւունք մը ունին բովանդակ գործողութեան վրայ: Քննիչներու անուանումէն վերջ կը սկսի «տոմսարկութիւն»ը. իւրաքանչիւր ժողովական, իրեն յանձնուած քուէթուղթի մը վրայ պէտք է գրէ անունը այն միաբանին՝ զոր արժանի կը նկատէ իբր Աբբահայր: Այդ տոմսարկութեան մէջ առաւելագոյն քուէ ստացող միաբանը, եթէ երբեք ընտրողական ժողովին մէջ կը գտնի, դուրս կը հանուի ժողովէն: Անմիջապէս վերջ ընտրողական ժողովին անդամները իրենք իրենց միջեւ «խօսակցութիւն» մը կը սկսին առաւելագոյն քուէ ստացող այդ միաբանին նկատմամբ, եւ կարծեաց փոխանակութիւն մը կատարեն սնոր արժանաւորութեան մասին: Այդ «խօսակցութեան» վերջ կրկին ներս կը բերուի առաւելագոյն քուէ ստացող միաբանը, ու կը սկսի բուն վճռական ընտրութիւնը: Իւրաքանչիւր ընտրող, իր քուէն տալէ առաջ, խաչելութեան պատկերին առջև երգում կ'ընէ «բստ խղճի եւ ըստ Աստուծոյ» ընտրելու: Եթէ երբեք առաւելագոյն քուէ ստացող այդ եկեղեցականը յաջողի ընտրողներէն երեք քառորդին քուէն ստանալ, Աբբահայր կը հռչակուի իսկոյն: Կը պատահի երբեմն որ ընտրողներէն երեք քառորդի քուէն չի կեդրոնանար տոմսարկութեան մէջ առաւելագոյն քուէ ստացող եկեղեցականին անուան շուրջը, ան առեն, ընտրական գործողութիւնը կրկին սկիզբէն կը սկսի իր բոլոր մանրամասնութիւններով: Շատ անգամ, հինգ վեց հեղ կը կրկնուին այդ գործողութիւնները մինչեւ որ վերջ ի վերջոյ միակ միաբան մը կը յաջողի ստանալ ընտրողական ժողովին անդամներէն երեք քառորդին քուէն: Աբբահայր ընտրութենէն վերջ, միաբանութեան իւրաքանչիւր անդամը աջհամրոյրի կուգայ: Նորընտիր Աբբահայրը հակիրճ յորդորական մը կը կարգայ միաբաններուն, ուրկէ վերջ եկեղեցի կ'իջնէ բովանդակ միաբանութիւնը, առաջնորդութեամբ Աբբահայր, գոհարանական աղօթք կատարելու համար: Ըսենք նաեւ սա թէ միաբանութեան բոլոր անդամներն ալ անխտիր, մեծէն մինչեւ պզտիկը կրնան Աբբահայր ընտրուիլ:

Մարդուանում Հայ—Հոմէականները գրեթէ 50—55 տունէ կը բաղկանան: Ունին փոքրիկ եկեղեցի մը եւ եկեղեցիի բակին մէջ մանչերու դպրոց մը: Աղջկանց համար իրենց սեպհական դպ-

բոց չունին, որուն պակասը կը լրացնէ իրենց եկեղեցիին կից եզոզ ժէզուիթներու մէկ փառաւոր շէնքը և որուն կրթական ղեկը բոլորովին օտարազդի մարապետներու տրամադրութեան տակ կը գտնուի:

Իրենց կրթական գործը թէեւ ոչ այնչափ գոհացուցիչ՝ բայց միջակ վիճակ մը ունի. վերջին տարիներս ալ ժէզուիթները ընդարձակ շէնք մը գնած են, զոր մտադիր են մանչերու կրթական մեծ հաստատութեան մը վերածել:

Սակայն ինչպէս կարգ մը տեղեր՝ հոս ալ ժէզուիթները օգնական մարմին մը ըլլալէ աւելի այս տկար եւ փոքրիկ հասարակութեան վրայ զօրեղապէս տիրող տարր մը ըլլալու շարունակական մարմաջը ունեցած են: Այսպէս, իրենց հոս հաստատուած օրէն սկսեալ՝ զուտ հայ—հռոմէական ծէսերը անհետացնելով՝ անոնց տեղը լատինական ծէսերը և օտարասիրութեան ոգին ներմուծելու ջանադիր եղած են, և ցաւալի է ըսել թէ յաջողած ալ են:

Հաստատուելու համար մեր ըսածը՝ պէտք կը զգանք հոս մէջ բերել այդ լատինական ծէսերէն քանի մը նմոյշներ միայն, որոնք Տօնացոյցին մէջ բնաւ չեն գտնուիր:

1. «Մայիսի աղօթք», ամսուան սկիզբէն մինչեւ վերջը, որ բոլոր ժողովուրդէն կը պահանջուի: 2. «Ժննօրեայ կրթութիւն» աղջկանց համար, ինը օր կը քարոզուի մարապետանոցին մէջ ժէզուիթներէ, և երեք օր ալ գիշեր ցերեկ աղջիկները հոն կը մնան՝ միմիայն աղօթելու համար: 3. «Ժննօրեայ կրթութիւն». Զատիկի պատրաստութեան համար, ընդհանուր ժողովուրդին գիշերուան քարոզութիւն ժէզուիթներէ: 4. «Լ'անֆան տը Մառիի» ընկերութիւն, ասոր նպատակն է Աստուածածնայ նուիրեալ մասնաւոր ջերմեռանդութիւն. ամէն կիրակի անդամոց և կիներու քարոզութիւն կ'ըլլայ ժէզուիթներէ: 5 «Սիրտ Յիսուսի» ընկերութեան աղօթք. նոր տոմարի ամէն ամսուան ուրբաթ օրերը բոլոր ժողովուրդէն կը պահանջուի այս նպատակին յատկացուած աղօթքներ: 6. «Աստուածածնայ հօթը խոցի աղօթից ընկերութիւն», ամէն ուրբաթ եկեղեցիին մէջ կը մատուցուին մասնաւոր աղօթքներ: 7. «Լուրտ Աստուածածնայ աղօթքներ», Ֆրանսայի Լուրտ նահանգին մէջ հովուհիի մը երեւոյող Աստուածածնայ յատկացուած աղօթքներ են, որոնք ընդհանուրէն կը պահանջուին: Կ'ըսուի թէ այն տեղի ժողովրդեան ջերմեռանդութեան իբր ապացոյց՝ Աստուածածին հովուհիի մը կ'երեւայ և վարդարան մը կը նուիրէ անոր, իբր հրահանգ աղօթասիրութեան. և նոյն օրէն ի վեր մուտք կը գտնէ վարդարանի գործածութիւնը: 8. «Ճանապարհ խաչի

աղօթքներ», մեծ պահքի ուրբաթ օրերուն յատուկ 9. «Հրեշտակ Տեառն աղօթք», օրը երեք անգամ, երբ դանգակը հնչէ՝ ամէն մարդ պարտաւոր է իր եղած տեղը ծնրադրել աղօթելու համար:

Լատինականութեան մէջ դեռ շատ կան այս և ասոր նման աղօթքներ, որոնց սաչափ անգամ արտասանութեամբ միշտ սաչափ քանակութեամբ ներողութիւն կը ստացուի, օրինակի համար 100, 200, 500, 1000 օրուան եւայլն. մեր մասնաւոր նպատակն է հոս ցուցնել թէ այս կարգի լատինական ծէսեր ներմուծուած ըլլալով տոհմային ծէսերը կ'անհետանան:

Հոս կ'ուզենք դիտել տալ թէ Հայ—Հռոմէակաց Ս. Պատրիարքին պաշտօնավարութեան օրէն սկսեալ՝ իր և Պապին կնիքովը վաւերացած չրջաբերական մը հրատարակուած է բոլոր Հայ—Հռոմէականներուն ուղղուած, որով կը ծանուցուի թէ լատինականները միայն նիւթապէս և բարոյապէս օգնականներ են տեղացւոյ:

Ասիկա ամէնէն նորագոյն և հզօրագոյն ազդարարութիւնն է որ կ'ըլլայ հայ—հռոմէական հասարակութեան. քանի որ հայ—հռոմէական ժողովուրդը սկիզբէն ի վեր սիրով ընդունած է իր հօտին մէջ՝ իրենց վաղեմի տօնացոյցովը և քանի որ թէ հայ և թէ հայ-հռոմէական մամուլները այլեւայլ ժամանակներու մէջ ազդու կերպով մեղադրած և բողոքած են այս ցաւալի և անարդար ընթացքին դէմ, կը դարմանանք թէ ինչպէս կարելի կ'ըլլայ որ օտար կղերականութեան այս խումբը իրենց իրաւասութեան սահմաններէն շատ անդին անցնելու յանդգնած ըլլալով՝ կը համարձակին լատինական ծէսերը ներմուծելու՝ անշուշտ տոհմային ծէսերը իրենց տեղերէն վտարելու նպատակով:

Լատիններու իրենց այս խորամանկ ծրագրին մէջ յաջողելուն գլխաւոր պատճառներէն մէկը պէտք է նկատել խեղճ և տկար ժողովրդեան Լատիններու հետ իրենց ունեցած վերաբերման նկատմամբ կատարեալ անգիտութիւնը և կամ անփութութիւնը, որուն կրնանք միացնել նաև ռամիկ ժողովրդեան օտար կղերին հանդէպ ունեցած միամիտ մէկ պատկառանքը:

Երկրորդ. ժողովուրդին աղքատութեանը պատճառով թէ կը թափան և թէ ընտանեկան յարկերու մէջ, լատին կղերին իր նպատակներովը հայ ժողովրդեան քսակին վրայ տիրելն է, որովհետեւ ցաւով կը տեսնենք որ թէ հոս և թէ ուրիշ տեղեր լատին կղերը աւելի սրտագին համակրթութիւն կը ցուցնէ մանաւանդ անոնց՝ որոնք իրենց ծէսերուն ամենահաւատարիմ և իղճամիտ հետեւողները եղած են:

Ասով հանդերձ, մխիթարական է տակաւին տեմնել այս ամէնուն մէջ հոս հոն փոքրիկ խումբեր կամ անհշան կարծուած անհատներ՝ որոնք անտարբեր աչքով չեն կրնար նայիլ այս վիճակին վրայ, և խուլ բողոք մը կը կրեն իրենց կուրծքին տակ։ Որքան ալ տկար և անքաղաքավար նկատուին այս ուսմիկ անուանուած դասակարգին երեւմտակի գանգատները և բողբջնու կերպերը՝ հանրային իրաւունքը և խիղճը գէթ կրնան արգարացնել զանոնք։ Վերջերս երբ քաղաքիս լատին կրօնաւորներէն մէկը կը քարոզէր եկեղեցիին մէջ, այս կարգի հրապարակային բողոք մը տեղի կունենայ Պ. Կիրակոս Մէրկէլեանի կողմէ, զոր ժէզուլթները անմիջապէս բանտարկել կու տան իբր եկեղեցիին մէջ անկարգութիւն յարուցանող։

Ասիկա թէեւ ինքնին պզտիկ միջադէպ մը կրնայ նկատուիլ գաւառային անկիւնի մը մէջ, սակայն իր ապօրինի ձեւին ներքեւ՝ կը պարունակէ կարեւոր նշանակութիւն մը, և արդարաւի բողոք մը։

Հայրապետական Կոնդակ մը, որուն ամփոփումը հրատարակեցին օրաթերթերը, ամուսնալուծման ու կրկնամուսնութեան պայմանները ի յայտ կը բերէ նոր ու ինքնատիպ երեւոյթի մը տակ, մինչեւ հիմայ ըմբռնուածներէն ու դործադրուածներէն աւելի լայն սահմանով մը։

Խնդիրը անձի վրայ չըլլալով, այլ սկզբունքի վրայ, իրողութիւնը յիշենք՝ առանց անուններ տալու—Ասկէ իբր վեց ամիս առաջ, Ն. Ս. Օծութիւնը՝ իրեն եղած դիմումի մը վրայ՝ գիր մը ուղղելով Պատրիարքարան, արտօնութիւն կուտար կնոջմէն բաժանուած երիտասարդի մը՝ վերստին ամուսնանալու, միեւնոյն ատեն այդ արտօնութիւնը զլանալով լքուած կնոջը։ Այս Հայրապետական յանձնարարութիւնը ստանալուն, Կրօնական Ժողովը փութաց բայատրական գիր մը ուղղել Էջմիածին, արգարացնելով կրկնամուսնանալու իրաւունքէն զերկուսէն իւրով—կինը—և յայտարարելով թէ մեղապարտ ընթացք մը ունեցած չէ անիկայ։

Լրագրութեան համար մութ մնաց սա պարագան, թէ Կրօնական Ժողովը՝ իր այդ միջամտութեամբ՝ ինչ եղբակայութեան կը յանդէր.— ամուսնութիւնը բնաւ չի լուծել, թէ ոչ՝ երկու կողմին ալ հաւասարապէս արտօնութիւն տալ վերստին կարգուելու։

Իրողութիւնը սա է որ, Ս. Հայրապետը՝ բարեփոխելու իր նախորդ որոշումը՝ այս անգամ երկրորդ գիր մը ուղղած է Պատրիարքարան, որուն մէջ կըսէ թէ քանի ու երկու ամուսին-

նեռուն միջեւ սեւ եւ վստահութիւնը վերցած են եւ երկուքին կենսակցութիւնը անհնար է այլեւս, ուստի երկուքին ալ առանձին առանձին նորէն ամուսնանալու արտօնութիւն կը չնորհէ:

Հայրապետական այս բացորոշ և կտրուկ հրամանին վրայ, ուրիշ բան ընել չէր մնար Պատրիարքարանին, բայց եթէ հազորդել զայն բաժնուած ամուսիններուն և անոնց տաներէցնե-րուն,—ինչ որ կատարուած ըլլալու է արդէն:

Մեր Եկեղեցւոյ հոգեւոր պետին այս թոյլատու հրամանը, որ ամուսնական կեանքի պատահական դժբաղդութիւններուն գիտակից ոգիէ մը կը բղխի և անշուշտ հիմնուած է եկեղեցական կանոններու վրայ, սկզբունք մը կը նուիրագործէ,—վասնզի կարելի չէ ենթադրել թէ բացառաբար տրուած ըլլայ այսինչ ամուլին ի նպաստ ու վաղը զլացուի այնինչ ամուլին որ համանման դիմում մը ընէ,—յ.գղ. Պատրիարքարանի բովէն անցընելով ի հարկէ իր խնդրանքը,—Ն. Ս. Օծութեան մօտ: Այս ըսել չէ անշուշտ, թէ այն էրիկ—կնիկները որոնց ընտանեկան յարկէն սէրը ու վստահութիւնը վերցած են՝ պիտի կրնան ամուսնալուծման վճիռ ձեռք բերել իսկոյն. բայց երբ կենսակցութիւնը անհնար դարձած է այլեւս անոնց միջեւ, ոչ թէ զաղափարային կերպով՝ ալ իրականապէս, երբ զիրար ձգած են, մէկտեղ չեն ապրիր ու ալ չպիտի կրնան ապրիլ երբէք, երբ զանոնք բաժնողը պարզ գծութիւն մը չէ, որ միջնորդութեամբ վերջ գտնէր. այլ անհաշտութեան ու պժգանքի զգացում մը՝ մէկ կամ միւս կողմէն, որուն չարժանիքները Դատաստանական Խորհուրդին առջեւ երթալ նկարագրել ու ապացուցանելը ամէն անհատի ու ամէն ընտանեկան տըրուած չէ, այդ պարագային՝ Կրօն. Ժողով, Փոխանորդարան, Դատաստանական Խորհուրդ՝ իրողութիւնը քննելով, ստուգելով, ինքզինքնին արտօնուած պիտի զգան՝ խղճի ու մարդասիրութեան համաձայն լուծել ամուսնական միութիւն մը որ արդէն դադրած է գոյութիւն ունենալէ, ինչպէս ներկայ պարագային մէջ ըրաւ Ս. Հայրապետ. Ն. Ս. Օծութիւնը կրնդունի ուրեմն՝ Յրանախայիներուն incompatibilité de mœurs ըսած կայութիւնը՝ ամուսնական կեանքի մէջ, և երբ այդ անհամերաշխութիւնը ծայր աստիճանի հասնի՝ ամուսնալուծման հարկ կը տեսնէ: Այս կերպով, «նախընթաց» մը (précédent) կը հաստատէ, զոր իրաւ է թէ պէտք չէ չարաչար գործածել, բայց որ նոր յենաբան մը կ'աւելցնէ ամուսնալուծման ի նպաստ. իր հայեցակէտը գերազանցապէս վեր է ստոր ու ճղճիմ՝ մտածումներէ, և եթէ ամուսնալուծման ուխտեալ հակառակորդները դժգոհութեան չարժում մը զսպելին՝ կարգա-

լով տրուած վճիռը, անդին՝ ստուար մեծամասնութիւն մը անոր մէջ տեսաւ խանդաղատանք մը, կարեկցութիւն մը, լայն ըմբռնում մը եկեղեցական օրէնքի ոգիին՝ փոխանակ անոր տառին կառչելու, և ընտանեկան յարկերու խանգարուած անդորրութիւնը այլապէս վերահաստատելու բարի ձգտում մը:

Երբ արդի Ս. Հայրապետը ամուսնալուծման իր առաջին վճիռը հաղորդեց Պատրիարքարանին, եօթը—ութը տարի առաջ, բժիշկի մը ի նպաստ որուն կրկնամուսնութեան հրաման կուտար, բուն տպաւորութիւն մը առաջ եկաւ մեր կղերական շրջանակներուն մէջ մանաւանդ, ու տրտնջներ լսեցան. բայց արդար կերպով կատարուած համանման ամուսնալուծմանց որոշումներ, Սինոդական արձանագրութեամբ, յաջորդելով իրարու, առաջին տպաւորութիւնը մեղմացուցին տակաւ տակաւ, և ինչ որ գայթակղական բան մը կրեւար անվարժներու աչքին՝ շատ բնական դարձաւ: Պոլսահայ մամուլին մէջ՝ Բիզանդիոն ամէսէն ջերմ ջատագովը հանդիսացաւ ամուսնալուծութեան սկզբունքին ու կիրարկումին, և թէեւ լրագրական վէճեր, թերուդէմ՝ կարծիքներ փոխանակուեցան՝ այդ թուականներուն՝ երկար ու խիստ, բայց միևնոյն ատեն անզգալապէս մեր բարբերուն մէջ մտաւ ապահարզանը, սեղմուած պայմաններով ու գրեթէ միշտ բացառութիւն նկատուելով, բայց վերջապէս ընդունուեցաւ: Տրուած հայրապետական վճիռները ընդհանրապէս մէկ կողմին իրաւունք կուտային միւս կողմը իբրեւ մեղապարտ՝ զրկելով պատկէ:

Այս անգամ, այդ խստութեան սահմանը քիչ մը կընդարձակուի, ինչ որ բարեդէպ սկզբնաւորութիւն մը և յաջող քայլ մըն է դէպի լուծումը այն ընտանեկան դառն խնդիրներուն ու ցաւալի պառակտումներուն որոնք, պատկին անլուծանելիութեան բաղխելով, ամուլ ու տրտմաթախիժ դարձուցած են այնքան երիտասարդ ու ծիծաղկոտ կեանքեր:

Պատրիարքը յատուկ շրջաբերականներ կը պատրաստէ Կիլիկիոյ եւ անոր թեմերուն ուղղուած, կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ: Այդ շրջաբերականէն զատ՝ Պատրիարքը սկսած է պատրաստել նաեւ Կիլիկիոյ կաթողիկոսական պատուիրակ Մովսէս եպիսկոպոսի յատուկ պաշտօնագիրը, որուն մէջ Պատրիարքը կարգ մը հրահանգներ կուտայ ընտրական գործողութեանց մասին: Այդ պաշտօնագիրը իբրեւ առաջնորդ պիտի ծառայէ կաթողիկոսական պատուիրակին: Պատրիարքը նաեւ մի առ մի պատուէրներ կուտայ թէ կաթող. պատուիրակը ինչպէս պիտի վարժի ժողովականներուն հանդէպ, միանգամայն

կը պատուիրէ ամեն պարագաներուն վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդել ամեն շաբաթ, որպէս զի Վարչութեան Խառն Ժողովն ալ ըստ այնմ շարժի եւ բացառիկ պարագաներուն ալ նոյն իսկ հեռագրով տեղեկութիւն հաղորդէ, նոյնպէս յիշատակած է թէ ընտրողը առ առաւելն երկու ձայն պէտք է ունենայ, իսկ անկից աւելի ձայն կամ քուէ բացարձակապէս անընդունելի նկատած է, Նաեւ կառավարական պաշտօնեաներուն հանդէպ ունեցած պարտականութիւնն ալ ճշդած է, ինչպէս Ատանայի կուսակալին եւ մէքթուպճի պէյին հանդէպ:

Կիլիկիոյ պատուիրակին պաշտօնը հաստատող Պատրիարքական Կոնդակն ալ պատրաստուելով, շրջաբերականին եւ պաշտօնագիրներուն հետ միասին կը ղրկուին Ատանա, Տ. Մովսէս եպիսկոպոսի մեկնած օրն իսկ Պատրիարքարանի շրջանակներուն մէջ յոյս կը տածուի թէ Կիլիկիոյ Աթոռը ամիսէ մը, կամ շատ շատ ամիս ու կէսէն պիտի կրնայ ողջունել իր նորընտիր կաթողիկոսը:

Կիլիկիոյ կաթող. պատուիրակ Մովսէս եպիսկոպոս Կէօմրիւքջեան առաջի օր, յուլիսի 27-ին, հրաժեշտ առաւ Ս. Պատրիարքէն: Կէօմրիւքջեան սրբազան յառաջիկայ հինգշաբթի, օգոստոսի 1-ին, Ատանայ կ'ուղեւորուի Փրանսիական շոգենաւով: Ընտրողական ժողովի առաջին նիստը տեղի պիտի ունենայ սեպտ. 19-ին: Ամիս մը առաջ հրաւիրագիր պիտի ղրկուի թեմերը: